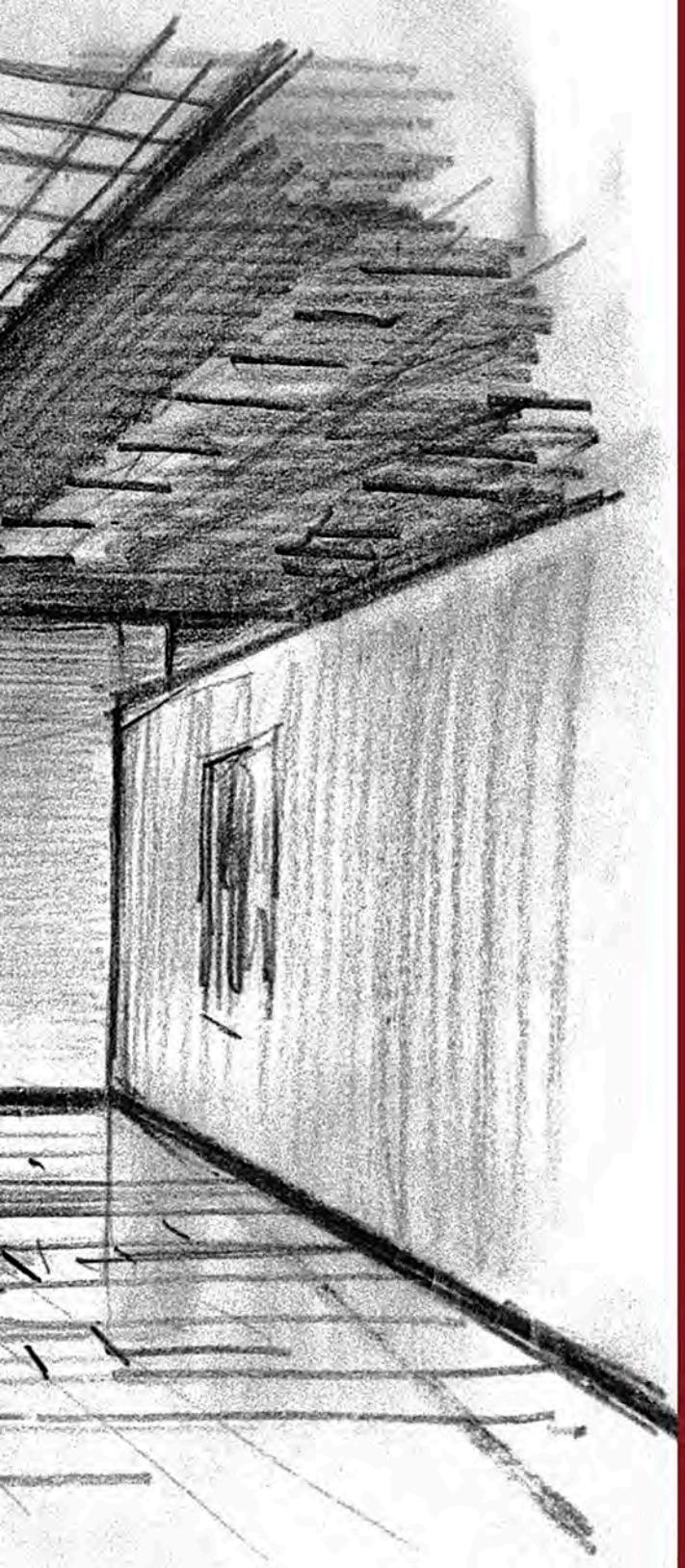

СПОМЕН-ЗБИРКА
ПАВЛА БЕЉАНСКОГ
И ЊЕН АРХИТЕКТА
ИВО КУРТОВИЋ

Иво Куртовић
Идејно решење
ентеријера
Спомен-збирке
Павла Бељанског
(1958–1961)

60 | СПОМЕН
ЗБИРКА
ПАВЛА
БЕЉАНСКОГ

Каталог *Спомен-збирка Павла Бељанског и њен архитекта Иво Куртовић* објављен је поводом изложбе одржане у Спомен-збирци Павла Бељанског у Новом Саду од 16. септембра 2021. године до 30. јануара 2022. године.

Издавач:

Спомен-збирка Павла Бељанског
Трг галерија 2
21101 Нови Сад
www.beljanskimuseum.rs

Уредник:

Мр Милана Квас

Аутор пројекта:

Др Валентина Вуковић

Аутори текстова:

Доц. др Јасенка Крањчевић
Др Валентина Вуковић
Јасмина Јакшић Субић

Рецензент:

Проф. др Александар Кадијевић

© 2021. Спомен-збирка Павла Бељанског, Нови Сад

Реализацију изложбе омогућили су Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама АП Војводине и Generali осигурање, Србија.

Спомен-збирка Павла Бељанског захваљује институцијама и појединцима који су дозволом за истраживање и коришћење архивског материјала и фотографија допринели остварењу изложбе: Историјском архиву града Новог Сада, Архиву Војводине (Нови Сад), Народној библиотеци Србије, Музеју науке и технике (Београд), Музеју хварске баштине (Хвар), проф. др Нађи Куртовић Фолић и Павлу Марјановићу. На помоћи у реализацији поставке и пратећег програма изложбе захваљујемо Департману за архитектуру и урбанизам Факултета техничких наука у Новом Саду.

Медијски покровитељ: Радио-телевизија Војводине.

СПОМЕН-ЗБИРКА ПАВЛА БЕЉАНСКОГ И ЊЕН АРХИТЕКТА **ИВО КУРТОВИЋ**

Нови Сад, 2021.

Спомен-збирка Павла Бељанског, 1961.

САДРЖАЈ

Милана Квас

- Јединствени склад колекције и архитектуре** **6**
-

Јасенка Крањчевић

- Медитеран у радовима Иве Куртовића
у Хрватској** **8**
-

Валентина Вуковић

- Иво Куртовић – пројектант установе културе** **32**
-

Јасмина Јакшић Субић

- Конкурс за зграду
Спомен-збирке Павла Бељанског** **64**
-

- Иво Куртовић – биографија **90**
-

- Зграда Спомен-збирке
Павла Бељанског – хронологија **94**
-

- Каталог **96**
-

ЈЕДИНСТВЕНИ СКЛАД КОЛЕКЦИЈЕ И АРХИТЕКТУРЕ

Мр МИЛАНА КВАС

„Овде постоји једно поднебље, одуховљена средина, овде је читав један свет јасно уобличен и то ретке каквоће, утанчане и изворне поезије.“

Жан Касу

Књига утисака Спомен-збирке Павла Бељанског (1963)

Колекција Павла Бељанског, плод љубави и посвећености једног човека сакупљању уметничких дела које је трајало пуне четири деценије, отворена је за јавност 22. октобра 1961. године. Прославом ове јубиларне годишњице, Спомен-збирка Павла Бељанског је привилегована да подсети јавност не само на значај збирке која се у њој чува, већ и на чињеницу да је за ову антологију југословенске уметности прве половине 20. века саграђена прва зграда музејске намене у Србији исте, 1961. године.

Током завршних припрема за отварање Спомен-збирке Павла Бељанског, штампа је овај догађај најављивала као један од најзначајнијих датума у историји Новог Сада. Зграда, дело архитекте Иве Куртовића, оцењивана је као „најлепша галерија у нашој земљи“, док је сама колекција вреднована „као показатељ високих ликовних вредности, који ће се

морати узимати у обзир и када је у питању европска уметност прве половине 20. века.“¹⁾

Вешто сагледавајући природу збирке и захтеве дародавца у самој концепцији музејске поставке, Куртовић је створио архитектонско решење уравнотеженог функционалног склопа које оставља утисак на посетиоце класичним пропорцијама, високим просторним вредностима, осветљењем. Промишљеним усаглашавањем архитектуре ентеријера и експоната, Куртовић је остварио специфичан „музејски“ штимунг односом у којем ништа не недостаје и ништа није сувишно, што је допринело да се у потпуности доживе вредности сталне музејске поставке. О тим вредностима писали су Момчило Сте-

1) И. Бешевић, „Слике долазе саме ономе ко их воли...“, *Илустрована Политика*, 21. 11. 1961; Д. Давидов, „Српска уметност 20. века“, *Борба*, Београд, 26. 10. 1961.

вановић, Лазар Трифуновић, Зоран Маркуш и други угледни историчари и ликовни критичари модерне уметности, док је бројна публика своје импресије о њима забележила на страницама Књиге утисака Спомен-збирке Павла Бељанског.

Тако су колекција и зграда од 1961. године званично постале предмети националне културне баштине са основном улогом да сведоче о делима и ствараоцима југословенског модернизма прве половине 20. века, о колекционару, али и о почецима реализације архитектуре музејске намене у Србији крајем шесте и почетком седме деценије 20. века, као и њеним вредностима у оквиру тада актуелних токова модернистичке архитектуре. Мада су обликовање збирке и за њу пројектоване зграде везани за различите временске оквире, сродна естетска начела дародавца и архитекте заснована на афинитетима према класичним пропорцијама и хармонији, омогућила су јединствену рецепцију различитих грана ликовне уметности: сликарства, скулптуре, цртежа, тапiserије и архитектуре.

Мисија Спомен-збирке Павла Бељанског је од самог почетка била да интерпретацијом баштине коју чува и презентује јавности допринесе њеном разумевању, уважавању и заштити, омогућујући њено трајање. Овим пројектом, први пут се у исто-

рији југословенске архитектуре организује изложба посвећена архитекти Иви Куртовићу, с посебним нагласком на његове пројекте намењене установама културе. Захваљујући истраживању ауторке пројекта др Валентине Вуковић, као и радовима др Јасенке Крањчевић и Јасмине Јакшић Субић, уз стручну рецензију проф. др Александра Кадијевића, у свеобухватном прегледу Куртовићевог стваралаштва презентованом у каталогу и на поставци изложбе, истакнут је значај архитектонских вредности Спомен-збирке Павла Бељанског са градитељског, функционалног и музеолошког аспекта.

Као додатни оквир за тумачење и презентовање архитектонског наслеђа послужила је богата документарна грађа везана за свечано отварање музеја, која повезује значај колекције, дародавца и архитектуре зграде у представљању комплексног меморијалног карактера Спомен-збирке Павла Бељанског. Павлу Бељанском као да није билоовољно што српском народу поклања врхунску колекцију уметничких дела, него се изборио да његов поклон има и јединствену форму – наменски пројектовану грађевину. Циљ пројекта *Спомен-збирка Павла Бељанског и њен архитекта Иво Куртовић* јесте да сачувамо сећање на овај изузетан чин и пренесемо га будућим генерацијама.

MEDITERAN U RADOVIMA IVE KURTOVIĆA U HRVATSKOJ

Doc. dr. sc. JASENKA KRANJIČEVIĆ

Institut za turizam, Zagreb

Sl. 1. Ivo Kurtović, Vila Bošković-Gazzari,
Hvar, bočno pročelje, stanje 2020.

Prilike u Dalmaciji za vrijeme odrastanja Ive Kurtovića

U arhitektonsko-urbanističkoj historiografiji Hrvatske arhitekt Ivo T. Kurtović,¹⁾ iako rođen u Hrvatskoj, rubno se spominje tek nekoliko posljednjih godina.²⁾ Ti-jekom pedesetih godina prošlog stoljeća u Hrvatskoj se njegovo ime navodi u arhitektonskim časopisima vezano uz arhitektonske projekte ili kroz obilježavanje sjećanja na Konferenciju kulturnih radnika Dalmacije u Hvaru 1943.³⁾, a početkom sedamdesetih kroz nekrologe.⁴⁾

Kako bi se što bolje razumio utjecaj Mediterana u radovima arhitekta Ive Kurtovića prvi dio ovog rada prikazuje društveno-kulturne i graditeljske prilike u Dalmaciji ne samo za njegova života, već i prije rođenja, te osobe s kojima je odrastao ili se družio kroz život. Drugi dio rada odnosi se na prikaz njegovih projekata na prostoru Hrvatske.

Ovaj rad ima za cilj ukazati na do sada poznato, ili nepoznato Kurtovićevo arhitektonsko djelovanje na pro-

storu Dalmacije, odnosno Hrvatske, kao i osvijetliti uvjete i izvore njegovog stvaralaštva. Iako je najznačajnije radove, a i najviše njih realizirao u Srbiji i ostalim bivšim republikama i pokrajinama, često se u njima osjeća utjecaj Dalmacije. Kako kod arhitekta Kurtovića nije bila vidljiva potreba za vlastitom promocijom, već za stvaranjem, nije neobično što je njegovo stvaralaštvo zanemareno u njegovoj Dalmaciji, tj. Splitu i Hvaru, kao i u Hrvatskoj. Stoga se ovim radom želi potaknuti daljnja istraživanja o njegovom radu i djelovanju, kako na prostoru Hrvatske i Srbije, tako i cijele bivše Jugoslavije.

Otocí Brač i Hvar te grad Split sadrže otiske ljudskog djelovanja iz različitih vremenskih razdoblja. Mediteran kao kolijevka brojnih kultura, poznat je po planiranju i uređenju prostora, te arhitekturi. Poznato je da je Dalmacija (kao dio Mediterana) bogata urbanom, ruralnom i prirodnom baštinom. To je najviše vidljivo kroz Starogradsko polje na Hvaru ili Dioklecijanovu palaču u Splitu (oba lokaliteta nalaze se na UNESCO-vom popisu svjetske baštine). Ovo su samo najistaknutiji primjeri planiranja i izgradnje, iako taj prostor obiluje još brojnim vrijednim primjerima arhitekture, naročito iz razdoblja gotike i renesanse. Kako prostor čine ljudi, potrebno je imati na umu da iz Dalmacije potječu brojni pomorci i pomorski kapetani, koji su plovili svjetskim morima, a po povratku su viđenim, znanjem i kapitalom pridonijeli njenom oblikovanju i multikulturalnosti.

Sređivanjem društveno-ekonomskih prilika, od sredine 19. stoljeća, otoci i obala istočnog Jadrana ponovo se istražuju. Zbog povoljne klime te bogate kulturne i prirodne baštine, razvojem tehnologije, prometa i medicine, Dalmacija ponovno postaje predmet različitih interesa, posjećuju je liječnici, botaničari, arhitekti, geografi, umjetnici, trgovci, investitori, turisti, novinari (domaći ili međunarodni) i dr. iz cijelog svijeta. Istočnu obalu Jadrana posjećuju i istražuju vladari, sveučilišni profesori sa studentima, pojedinačno ili u grupama te objavljaju izvještaje, putopise, članke u novinama, knjige o „poluza-

1) U Hrvatskoj su djelovala dvojica arhitekata istog imena i prezimena a nisu medusobno u rodu. Predmet ovog rada je Ivo Kurtović (Supetar, otok Brač, 1910. – Beograd, 1972.), a ne Ivan (Ivo) Kurtović (Split, 1928. – Split, 2013.). Vidi: Darovan Tušek, *Leksikon splitske moderne arhitekture*, Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Split, 2018, 55. Zanimljivo je da su oba arhitekta Kurtović imali suprugu Mariju i jednu kćer.

2) Vidi: A. Kadrijević, „Hrvatski arhitekti u izgradnji Beograda u 20. stoljeću“, *Prostor*, 2011., Vol. 19, br. 2 (42), 466–477.; J. Kranjčević, „Dalmatinski arhitekti u zbjegu u Egiptu 1944. – 1946.“, u: *Kulturna baština*, 2014, Vol. i br. 40, 211–224.; J. Kranjčević, *Zanemarena baština – prostorne strukture sela u Hrvatskoj*, Srednja Europa 2018, 74, 83, 106, 145.

3) M. Studin, „Prva konferencija kulturnih radnika Dalmacije, održana je 18. i 19. XII 1943. u slobodarskom gradu Hvaru“, *Slobodna Dalmacija*, 1946, vol. 4., br. 279., 11, Split, 1. siječnja 1946.; „Ivo Kurtović, Srednja šumarska škola u Splitu“, *Urbanizam i arhitektura*, br. 5–8, 1951.; „Proglaš umjetnika, književnika i publicista Dalmacije s konferencije održane 18. i 19. XII. u slobodnom gradu Hvaru“, *Čovjek i prostor*, 1959., Vol. VI., br. 90, 3.

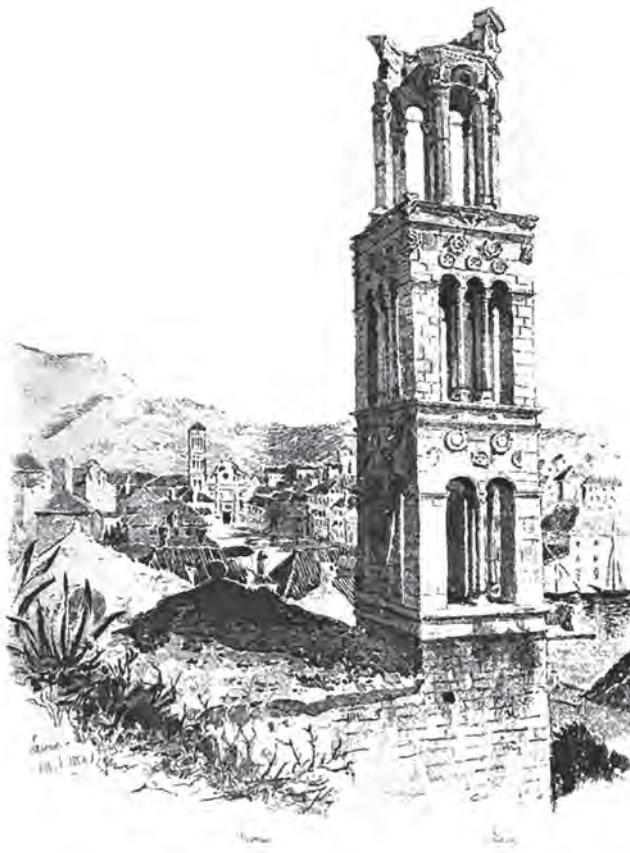
4) Z. Petrović, „Život i delo IVE Kurtovića (1910 – 1972)“, *Arhitektura urbanizam*, Zagreb 1973., br. 11, 8–11; Z. Manević, „Iva Kurtović (1910.–1972.) Povodom dodjeljivanja posmrtnе Oktobarske nagrade grada Beograda za arhitekturu i urbanizam“, *Čovjek i prostor*, 1972, Vol. XIX, br. 236, 15.

boravljenoj zemlji“.⁵⁾ Zgrade, naselja, krajolici, ljudi, običaji koji su prije opisivani ili oslikavani sve se više čitateljima predočuju atraktivnim fotografijama. Dalmacija se sve češće prikazuje u različitim publikacijama (časopisi, dnevni tisak, knjige i dr.) na njemačkom, engleskom, talijanskom i drugim jezicima. Prezentira se na brojnim gospodarskim izložbama te postaje prostor u koji se želi ulagati,⁶⁾ u kome se gradi, boravi, odmara.

Atraktivna graditeljska baština iz različitih vremenских razdoblja nije bila predmet istraživanja samo stručnjaka (arhitekata, povjesničara umjetnosti i konzervatora) iz Austro-Ugarske Monarhije, već i iz Europe i svijeta. Međunarodnoj arhitektonskoj javnosti, engleski arhitekt i pisac Thomas Graham Jackson,⁷⁾ skrenuo je pozornost na vrijedno graditeljsko nasljeđe istočne obale Jadrana kada je u Oxfordu 1887. objavio *Dalmatia, the Quarnero and Istria, with Cettigne in Montenegro and the Island of Grado*. Na taj način je kulturna javnost svijeta bila upoznata s brojnim antičkim gradovima istočne obale Jadrana. Ukratko, graditeljska baština bila je sve više u službi razvoja turizma.

Turistički potencijali Dalmacije potvrđeni su kroz osnivanje Higijeničkog društva 1868. u Hvaru. Europljanima, osim boravka na pomalo egzotičnom otoku specifičnog duha mjesta (*genius loci*), nudio se smještaj u hotelu, mogućnost rekreiranja (igranje tenisa, šetnja uz more i dr.). Zbog izuzetnog graditeljskog nasljeđa otok Hvar u turističkoj propagandi početkom 20. stoljeća dobio je naziv „Austrijska Madeira“.

Bez obzira koliko se nama čini da je Hvar bio daleko od centra moći u vrijeme Monarhije ili u vrijeme Kraljevine Jugoslavije (Beča, Budimpešte ili Beograda), Hvar u

SI. 2. Hvar, zvonik Crkve Sv. Marka

vrijeme odrastanja mladog Ive Kurtovića, posebno između dva svjetska rata, postao je posebno atraktivan otok, jer se ubličavao u elitni prostor za odmor visokih dužnosnika. Grad je u to vrijeme obilježila dinamična graditeljska djelatnost uz bogat kulturni i umjetnički život. Izrađuju se prostorni planovi za Hvar, projektiraju se i grade vile, uređuju se obala, šetnice, kupališta, sportski tereni, a vodi se i briga o pošumljavanju.⁸⁾ Za gradnju angažiraju se domaći

5) T. Schiff, *Aus Halbvergessenem Lande: Culturbilder aus Dalmatien*, Wien 1875.

6) Vode se rasprave o gradnji željeznicu, cesta, organiziranoj poljoprivredi, razvoju industrije i turizma.

7) T. G. Jackson, *Dalmatia, the Quarnero and Istria, with Cettigne in Montenegro and the Island of Grado*, Oxford 1887.

8) A. Rajčić, „Urbanistički razvoj grada Hvara. Pregled osnovnih faza“, *Prostor*, 2006, Vol. 14, br. 1 (31), 89–102.

i strani arhitekti. Od domaćih arhitekata ističu se: Alfred Albini, Mladen Kauzlaric, Stjepan Gomboš, Josip Kodl, Ante Barać, Ašer Kabiljo, Silvije Sponza, Mihovil Novak i dr.⁹⁾ Od stranih arhitekata ističe se projekt austrijskog arhitekta Alfreda Kellera koji je projektirao najveći i najmoderniji helio-maritimni hotel na otoku koji, nažalost, nije izведен iako je započeta izgradnja,¹⁰⁾ što sve ukazuje na dinamičan društveni i kulturni život Jadrana.

Djetinjstvo, školovanje, mladost, prijatelji i brak

Ivo Kurtović radio se pred početak Velikog rata u Austro-Ugarskoj Monarhiji u Sutivanu na Braču 27. 2. 1910., kao mlađe dijete Timoteja Kurtovića,¹¹⁾ referenta carinske uprave na privremenom radu na Braču, i Antonie Radatović.¹²⁾ Kršten je 17. ožujka 1910. kao Johannes Kurtović.¹³⁾

9) D. Radović-Mahečić, „Ljetnikovci i vile između dva svjetska rata – avantgarda i tradicija“ u: *Dvorci i ljetnikovci. Kulturno naslijeđe kao pokretač gospodarskog razvoja*. Zbornik radova, Obad Šćitaroci, Mladen (ur.), Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, Zagreb 2006, 351–361; D. Burmas Domančić, „Ladanjska arhitektura u Hvaru u razdoblju između dva rata“. *Prilozi povijesti otoka Hvara*, 2019, Vol. XIV, br. 1, 249–268.

Alfred Albini radio je cca 1935. na urbanističkom planu Hvara te je projektirao vilu „Dukat“ (za admirala Luterottija) i vilu „Matz“ (za hrvatskog kompozitora i pedagoga) 1934. Mladen Kauzlaric i Stjepan Gomboš projektirali su vilu „Ladany“ i „Ronin“. Josip Kodl projektirao je vilu „Lazarević“ (veleposlanik Kraljevine Jugoslavije u Varšavi) 1930. Ante Barać projektirao je vilu „Leposavu“ 1928. (za Miodraga Stamenkovića, ministra iz Beograda). Ašer Kabiljo projektirao je vilu „Kirin“ 1930. Silvije Sponza projektirao je vilu 1923. (za generalnog konzula Aristotela Petrovića iz Sarajeva), vlastitu vilu u Hvaru 1934. te vilu za Nikolu Ivanovića 1935.

10) J. Kranjčević, „Arhitektonski opus Alfreda Kellera na Kvarneru“. *Prostor*, 2013, Vol. 21, br. 1 (45), 158–169. Investitor hotela bio je Roko Baranović, počasni konzul Kraljevine SHS u Pragu.

11) Timotej Kurtović, (1871. – Starigrad na Hvaru, 1944.) radio je kao carinik na Braču, Hvaru i u Cavtat. Ivo Kurtović imao je pet godina stariju sestru Zorku. Ona se udala 1928. za Ambru Novaka (1899. – 1947.) s Hvara tada sekretara Ministarstva pravde i mladog kompozitora, koji je jedno vrijeme radio na Apelacionom sudu u Beogradu. Vidi: *Novo doba*, 7. siječnja 1928., Vol X., br. 5, 4. Studij arhitekture u Beogradu započeo je jer je stanovao kod sestre.

12) Antonia Kurtović r. Radatović umrla je 1936. na liječenju od raka u Beogradu.

13) Matične knjige Župnog ureda u Sutivanu za godine 1879. – 1965. (upis br. 4).

Redni broj 38.

IME I PREZIME pripravnika	Mjesto, godina i dan rođenja	Vjerosposobištvo	Ime i zanimanje očevo i materino	Tok nuka
Kurtović Ivo	Sutivan 27. februar 1910	protestant	Timotej Kracunović Antica Radat Baranović Zorka	Nekonfirmacije Ivo je u protestantskoj čear u Hvaru a veden uče kraljevičev Antica Radat Baranović Zorka Radat Hvar - 1910. Kraljevičev Hvar - 1910.

Sl. 3. Izvod iz Glavnog protokola Državne gimnazije u Splitu, 1927.

Osnovnu školu započeo je s pet godina na Braču. Kada je otac dobio posao u Hvaru (od kuda su Kurtovići) istu je nastavio i tu završio.

Samo odrastanje, školovanje i arhitektonsko djelovanje Ive Kurtovića odvijalo se u turbulentnim vremenima. Ne samo zbog ratova ili promjena država,¹⁴⁾ već i zbog velikih promjena u arhitekturi i konstrukciji uzrokovanim razvojem tehnologije te društveno angažiranim urbanizmom i arhitekturom.

Nesumnjivo je da je Ivo Kurtović bio pod utjecajem mediteranske kulture (jer je do studija živio na dva dalmatinska otoka i u Splitu), ali je živio i u novom vremenu koje je zahtijevalo razumijevanje novih društvenih potreba i primjenu suvremene tehnologije.

Da je Mediteran (prostor i ljudi) oblikovao Ivu Kurtovića može se vidjeti i po uvidu u kontakte s osobama koje je kao mladić i zrela osoba imao. Mnogi od njih potječu također iz Dalmacije te su djelovali ne samo u Dalmaciji, već po cijeloj Hrvatskoj i Jugoslaviji. Budući da je odrastao u prostoru bogatoga kulturnog i graditeljskog nasljeda uz

14) Dalmacija je za vrijeme života Ive Kurtovića promjenila četiri države (do 1918. bila je u sklopu Austro-Ugarske Monarhije, od 1918. do 1941. bila je dio Kraljevine Jugoslavije (jedno vrijeme Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca), od 1941. do 1945. dio Kraljevine Italije, od 1945. do 1991. u sklopu socijalističke Jugoslavije. Za vrijeme njegova života odvijala su se dva svjetska rata. Oba su snažno utjecala na društvene, ekonomске, kulturne i političke prilike. Dok je za vrijeme Prvoga svjetskog rata bio malo dijete, u Drugi svjetski rat je bio aktivno uključen na različite načine.

Sl. 4. Ivo Kurtović između dva svjetska rata

prirodnu sklonost za umjetnost, nije neobično da se Ivo Kurtović opredijelio za arhitekturu.

Ivo Kurtović odvojio se od roditelja kada je krenuo u Realnu gimnaziju u Splitu. Maturirao je te je proglašen zrelim i spremnim za tehnički fakultet 1927.¹⁵⁾ U gimna-

Sl. 5. Ivo Kurtović s priateljima, između dva svjetska rata
(Ivo Kurtović prvi s desna, Milivoj Vukasović drugi s lijeva)

ziji u Splitu najviše se družio s Milivojem Vukasovićem.¹⁶⁾ Zanimljivo je da su Realnu gimnaziju u Splitu zajedno s Ivom Kurtovićem pohađali Ervin Nonweiller,¹⁷⁾ Niko Duboković¹⁸⁾ (osnivač Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara – danas Muzeja hvarske baštine) i Branko Žeželj¹⁹⁾.

- 16) Milivoj Vukasović (Sremska Mitrovica, 1909. – Split, 2000.) pohađao je Realnu gimnaziju u Splitu zajedno s Ivom Kurtovićem, diplomirao arhitekturu na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1941. Zajedno s Ivom Kurtovićem i arhitektom Dragonom Petrikom bio je u partizanima te u zbjegu u El Shattu (Egipat). Nakon rata, zbog tuberkuloze, Vukasović se vratio u Split. Od 1948. radio je u Higijenskom zavodu u Splitu do mirovine 1973.
- 17) Ervin Nonweiller (Trst, 1910. – Zagreb, 1999.) pohađao je gimnaziju u Splitu, diplomirao 1932. na Tehničkoj visokoj školi u Beču, doktorirao 1957. na Fakultetu za arhitekturu, građevinarstvo i geodeziju u Ljubljani. Bio je profesor na Gradevinskom fakultetu u Zagrebu te dekan 1966.–1968.
- 18) Niko Duboković Nadalini (Jelsa, 1909. – Split, 1991.) pohađao je gimnaziju u Splitu, diplomirao pravo na Pravnom fakultetu u Lausanni.
- 19) Branko Žeželj (Benkovac, 1910. – Beograd, 1995.) pohađao je gimnaziju u Splitu te diplomirao na gradevinskom fakultetu u Beogradu. Inženjer, konstruktor i inovator, akademik, sveučilišni profesor, projektant je brojnih poznatih građevina na prostoru socijalističke Jugoslavije, a između ostalog i mosta u Novom Sadu koji je uništen za vrijeme NATO bombardiranja 1999.

15) Hrvatski državni arhiv u Splitu – *Glavni protokol o višem tečajnom ispitu 1926.–27. i Ispiti na Realci*, Novo doba, 1927., Vol. X., br. 149., 4. <http://dalmatica.svkst.hr/index.php?search=2&paging=1&query=Ivo+Kurtovi%C4%87>